SỐ THỨ 1483 — NGÀY THỨ BẢY 25 FEVRIER 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 74

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ : 0$02

HANOI

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Các làng và các công-sở	6 $ 00	»	3 . 00	1 . 50
	6 $ 90	8 . 00	3 . 50	1 . 75
	6 $ 30	8 . 00	3 . 20	1 . 60
	6 $ 30	8 . 00	3 . 20	1 . 60
	6 $ 60	9 . 00	3 . 30	1 . 65
	6 $ 60	9 $ 00	4 . 50	2 . 25
	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 60
	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 60
	9 $ 00	»	»	»
	1 . 00	1 . 75	1 . 60	1 . 65
	0 . 75	0 . 60	0 . 55	0 . 60

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

F.-H. SCHNEIDER, Fondateur
NGUYỄN-VĂN-VINH, Directeur gérant

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page : Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES

MUA QUỐC-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC

宜買東照債公法銀元

Họa vần đăm bài thơ

Đăng trong số báo ngày 17 Février 1922

Khuyên quốc-dân ta mua quốc-trái kỳ này

I

Nhà nước kinh-doanh cái dịp này.
Dân dịp tổ-chức mãi từ đây.
Dân ta vốn sẵn lòng ái-quốc.
Gặp dịp này nên phải giúp tay.

II

Giúp tay vào với nước nhà ta.
Để lấy tiền làm nốt hóa-xa.
Nào, Đế-vương đó ao ước mãi.
Lạc-đương rầy sẽ được xem hoa.

III

Xem hoa muôn khói ngại đường xa.
Phải rủ nhau nên xuất vốn nhà.
Xuất vốn đã dành không mất vốn.
Có phần lại được lãi thêm ra.

IV

Thêm ra vốn một lãi thành hai.
Vận đỏ may ra lại rất lời.
Lời kể có nghìn hay có vạn.
Mà tiền vốn chỉ nửa trăm thôi.

V

Nửa trăm tiêu những cách phù-hoa.
Chẳng ích người mà lại hại ta.
Lợi hại rõ ràng ta phải biết.
Trên vì nước, dưới lại vì nhà.

Thanham, ĐINH-GIA-THUYẾT (Hanoi)

Cõi Đông-pháp có thành được là một quốc-gia không?

Thành hay không thành thí-nghiệm ở cuộc công-thải sáu triệu này

Từ khi quan Albert Sarraut cầm quyền cai trị ở cõi Đông pháp ta, ngài xướng lên cái chủ nghĩa thống-nhất, gây một cái nền chính trị nhất-thống trong cả năm xứ cõi Đông pháp để lập thành một nước đệ nhị Đại-pháp ở đất Á-châu. Đến quan Toàn-quyền Long bây giờ kế nhiệm cũng kế-tục thực-hành cái chủ-nghĩa ấy, trong bài diễn-thuyết của ngài tại hội-đồng chính-phủ năm ngoái, ngài cũng nói cõi Đông-pháp sẽ là một quốc-gia. Gần đây dư-luận bên thượng-quốc cũng có ý cổ-vũ tán thành, trong nghị-viện, trên báo-chương đều công nhận cõi Đông-pháp là một quốc-gia đương thành lập. Ôi! nước là chỗ người dân thác mệnh ; người dân không nước như trẻ bỏ-côi không có cha ; phàm là người trong cõi Đông-pháp ta ai lại chẳng mong cho quốc-gia ta chóng đến ngày thành lập. Vậy ta thử xét xem cõi Đông-pháp có thành được là một quốc-gia không? Muốn xét cái vấn đề ấy thì trước phải biết cái định-nghĩa hai chữ « quốc-gia » là thế nào? Theo cái lý-thuyết ngày xưa thì cùng một giống người, cùng ở một khu đất, cùng nói một thứ tiếng, cùng một phong-tục, cùng một tôn giáo, cùng một lịch-sử, cùng một chính-thể, cùng một pháp-luật là những cái yếu-tố lập thành quốc-gia; nhưng lấy sự thực mà xét thì không phải thế : Người Thụy-sĩ nói hai ba thứ tiếng mà ai bảo nước Thụy-sĩ không phải là một quốc-gia; người Mỹ biết bao nhiêu là giống người mà ai bảo nước Mỹ không phải là một quốc-gia; hai nghìn năm nay, người Do-thái ở khắp mọi nơi, vẫn cùng nói một thứ tiếng, cũng theo một tôn-giáo, mà nước Do-thái vẫn không thành là một quốc-gia; mấy trăm năm nay, người Ba-lan cũng một giống người, cùng ở một khu đất mà vẫn không thành nước, mới từ sau trận Âu-chiến mới lại nghe có cái tên nước Ba lan ; các nước bên Âu châu, tín giáo tự do, thường trong một nước người thì theo giáo này, kẻ thì theo giáo khác, mà ai bảo không phải là một quốc-gia ; đến như lịch sử, chính-thể, pháp-luật tuy cũng là những yếu-tố lập thành quốc gia, nhưng có quốc-gia rõ rệt có lịch-sử, có chính thể có pháp luật mới gọi được là quốc-gia ; bây nhiêu cái điều không đủ giải thích cái định - nghĩa hai chữ « quốc-gia » cả. Các nhà quốc gia học bên Âu-châu giải thích cái định-nghĩa hai chữ « quốc-gia » rằng : có đất-đai, có nhân-dân, có chủ quyền, ba cái ấy đủ cả thì gọi là quốc-gia; đất cát với nhân-dân là sinh mệnh của một quốc-gia; chủ quyền là linh hồn của một quốc-gia ; có linh-hồn mà không sinh mệnh thì linh-hồn bám vào đâu ; có sinh-mệnh mà không linh hồn thì sinh-mệnh làm sao hoạt-động được. Ấy cái định-nghĩa hai chữ « quốc-gia » là thế

Nay xét đến cõi Đông-pháp ta, đất cát thì rộng, dân nhân thì nhiều, thật đủ cái tư-cách làm một quốc-gia cường thịnh được ; cứ lấy đất-cát với nhân-dân mà nói, thì cái sinh-mệnh của một quốc-gia, ta không còn phải lo thiếu thốn gì nữa : nhưng cái sinh-mệnh đó lấy gì làm linh-hồn, phải có cái chủ-quyền nữa mới được. Phàm đã gọi là cái chủ quyền của một nước phải có cái sức hành-động tự-do, liên-lạc nhất-trí mới thật là cái chủ-quyền hoàn-toàn : nói cho rõ nghĩa, thì cái chủ-quyền hoàn-toàn của một nước tức là cái tinh-thần hiệp lực công tác (association pour l'action) ở trong một nước vậy. Cái chủ-quyền ở cõi Đông-pháp ta, trong một bài diễn-thuyết của quan Albert Sarraut khi ngài giữ trọng-trách Toàn-quyền ở đây ngài đã có giải rõ như thế này : « Cái phương-châm chính-trị ở xứ này phải là cái phương-châm « hiệp-lực công tác ; » hiệp-lực là hiệp-lực hết thảy mọi người mà trừ bỏ hết thảy mọi sự ngăn rào cách biệt ; hiệp-lực là hiệp chính-phủ với người riêng, tức là hiệp cái quyền khởi xướng của quan với những sự-nghiệp riêng của người dân; hiệp-lực nữa là hiệp người Pháp với người bản-xứ, dù trong việc hành-chính, việc kinh tế, việc giáo-dục, việc pháp-luật cũng vậy. Bây nhiêu sự hiệp-lực đều lấy cái quyền bảo-hộ của nước Đại-pháp làm chủ-quyền; vì cái quyền bảo-hộ của nước Đại-pháp ở đây cũng ví như cái chất với để xây nên cái nền hiệp lực công-tác vậy ». Ấy cái chủ-quyền ở cõi Đông-pháp ta mà mạnh lên được, quốc-gia ta mà thành lập được là chỉ trông về cái phương-châm « hiệp-lực công-tác » đó mà thôi. Muốn thực hành được cái phương châm ấy thì một là cái tài-chính xứ mình phải có đủ sức độc lập được, hai là người trong xứ phải có cái quan-niệm về việc công. Bây lâu nay người mình đối với việc công thật là lãnh-đạm, ngoài cái mục-đích tự-tư tự-lợi, không còn ai biết đến dân-sinh quốc-kế là cái gì; phàm những sự-nghiệp công ích công-lợi ở trong xứ này, tài-chính trong xứ không đủ chi-dùng, nước Đại-pháp phải xuất tiền cho vay trong bao nhiêu lần, nên cần phải giữ quyền giám-đốc rất kỹ. Cái chủ-quyền ở cõi Đông-pháp ta quả còn hẹp-hòi mà bộ buộc quá, chưa có cái sức hành-động tự-do, liên-lạc nhất-trí, quả chưa phải là cái chủ-quyền hoàn-toàn ; có nhân-dân, có đất-cát mà chưa có cái chủ-quyền hoàn toàn thì chưa thành là một quốc-gia được. Bây giờ mới là lúc bắt đầu thí-nghiệm cái tài-chính độc lập của xứ này và cái quan-niệm về việc công của dân trong xứ ; cuộc công-thải sáu triệu bạc mà nay mai phát-hành tại trong xứ này để dùng về những dụng-cụ kinh-tế, chính là một cái cuộc thí-nghiệm ấy vậy. Nếu người trong xứ mà đã tự biết lo-liệu lấy công việc của xứ mình, tài-chính trong xứ mà đã có đủ chi dùng mọi công việc của xứ mình, thì cái cơ sở quốc-gia tức là ở đó. Xin có một câu kết luận rằng : cõi Đông-pháp mình thành được là một quốc-gia hay là không thành được là tại cái tài-chính của mình đủ hay là thiếu, cái quan-niệm về việc công của mình trọng hay là khinh.

P.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 24 Février 1922

Các báo quán đối với cõi Đông-pháp

Trong báo *Cote Défosses* có nói : Nay ta đã bắt đầu biết cái sức thịnh vượng phát đạt của Đông-pháp. Trong cái thị-trường lớn lao ở cõi Viễn-đông, hiện nay ta có một cái cơ sở kinh-tế rất quan trọng. Nhân dân bản xứ thực đã hết sức lợi dụng cuộc hòa bình của Đại-pháp. Việc phát-hành cuộc công-thải Đông-pháp thực là một cái tang chứng hiển nhiên về sự ích-lợi của các công cuộc của ta tại Đông-pháp. Cuộc công-thải ấy chắc là được thập phần viên mãn. vì ngày nay cuộc kinh-tế đã mở mang thì người bản xứ cũng đã nhiều người giàu có, việc đặt ra một cuộc công-thải bản xứ, thực là một việc mới và một việc hay. Nhờ về cuộc công-thải này, Đông-pháp lại tỏ rõ cái sức sinh hoạt của mình. Những người xưa nay thường bài bác các việc mở mang thuộc-địa, nay sẽ hiểu rằng các thuộc-địa không có làm tổn kém cho thượng-quốc đâu. Đông-pháp muốn mở mang các dụng cụ kinh tế, mà lại không vay ở Thượng-quốc, tự mình trù tính được đủ tiền dùng. Đó thực là ta thi hành cái chánh sách hiệp lực cộng tác vậy.

Hội-đồng các quan : hượng-thư

Ngày hôm thứ năm các quan thượng-thư đã hội-nghị, các ngài định quyết xin trích một số tiền sấu triệu về sổ chi thu năm nay, để tổ chức các hội thể-dục về năm 1924. Hội-đồng coi các cuộc thể thao được ở ép dùng khu đất *Pare des Princes* để đặt trường thể thao

Hội-đồng chế-hạn quân-bị

Hội-đồng coi việc chế-hạn quân-bị do hội Vạn-quốc đặt ra đã hội-nghị ở Petit Luxembourg. Có quan Viviani chủ-tọa. Hội đồng đã xét các công việc của tiểu-hội-đồng điều-tra. Tướng-quân Maristti có xin hội-đồng quyết nghĩ trừ tinh việc điều tra cho chóng thành công. Lord Escher bàn nên tuân chuẩn bản giao ước Saint-Germain về việc buôn bán khí-giới

Các bản-kịch của ông Molière

Báo *Intransigeant* nói rằng từ năm 1680 đến năm 1920, nhà hát *Théâtre français* diễn các bản-kịch của ông Molière cả thảy một nghìn bốn trăm bảy mươi hai lần. Trong các bản-kịch của ông, có bản-kịch Tartuffe diễn nhiều hơn cả.

Việc nước Ý

Báo *Débats* nói rằng Đức Giáo hoàng định cải-lương lại việc định ngày bầu-cử Giáo hoàng để cho các giáo-chủ Mỹ-châu cũng có thể dự việc bầu cử được.

Việc khai phát tài-nguyên tại các thuộc-địa

Theo như lời M. Lucien Hubert hội - trưởng hội Thuộc - địa ở Nguyên lão nghị viện và M. Maurice Raymond, hội-trưởng hội Thuộc-địa ở Thờ dân nghị-viện, thì quan Albert Sarraut sẽ trần thuyết về cái chương-trình khai phát tài nguyên ở các thuộc-địa.

Pháp với Anh

Các báo-chương xuất-bản buổi chiều có nói rằng sáng hôm thứ bảy M. Lloyd George sẽ khởi hành ở Londres để đến Boulogne hay là Calais hội nghị với quan Poincaré. Buổi chiều ngài lại sẽ trở về Londres. Báo *Le Temps* có nói rằng việc hai quan thủ tướng hội nghị với nhau dư luận hai nước Anh Pháp rất là hoan-nghênh. Báo ấy lại nói : Chắc rằng hai ngài hội nghị không lâu. Dẫu các ngài có chịu khó thế nào mặc lòng, cũng không sao giải quyết hết mọi việc được. Vì vậy chánh phủ Đại-pháp có xin rằng trước khi hai quan thủ-tướng hội nghị thì hai chánh phủ nên hợp ý với nhau về ba cái tôn chỉ sau này. : Tại cuộc hội-nghị Gênes không bàn đến các bản giao-ước hiện đã ký rồi ; không bàn đến cái vấn-đề bồi-thường ; không có giảm cái chức-vụ của Hội vạn quốc. Nghe đâu hai chánh-phủ Anh Pháp đã hợp ý nhau về ba điều ấy.

Cái nạn cơ-cận ở nước Nga

Viên tổng trưởng phái bộ Cứu trợ thứ-nhất của hội Liên-hiệp liệt-quốc là M. Arthur Louters đã trở về Bruxelles. Hội cứ ông tổ-chức việc vận-tải và phân phát một nghìn hai trăm tấn lương thực của hội Liên-hiệp ở Amsterdam gởi đến, cứ như lời ông nói với báo *Soir* thì cái nạn cơ-cận ngày ngập lắm. Các thôn xã thì vắng tanh, dân sự nhà quê đói quá không cử động được người nào người nấy cứ rầm cỏ ở nhà, đã đợi cái chết. Con trẻ yếu đuối quá đến nỗi không mang nổi một cân bột. Dẫu cứu trợ thế nào mặc lòng, dân sự ba phần sẽ chết mất hai phần. Bệnh sốt rét thường hàn làm hại nhiều lắm. Về Các phái bộ của Âu-châu và Mỹ châu cứ đến thì trong một trăm viên chức, chết mất tới mười người. Trong địa hạt của phái bộ Wauters coi hiện đã đặt lên một nghìn cái bếp. Phái bộ phân phát lương thực cho một vạn đứa trẻ. Sau này có thể nuôi được tới mười vạn đứa. Nhưng cũng chưa đủ, vì dân số có tám trăm nghìn người, mà có một trăm bảy mươi nghìn đứa trẻ đói khát.

Quốc-trái Đại-Pháp — 3 /. 59. 60. — 4 /. 1918. 60. 85. — 5 /. " 78. 95. — 5 /. 1920 92. 75. — 6 /. 1920 94

Cái lịch-sử về chế-độ kinh-tế ở Âu-châu

(Tiếp theo)

Thuyết của ông Mayer thì phản hẳn với thuyết của ông Bücher. Ông ấy nói cái chế-độ từ bản bây giờ, người đời xưa cũng đã kinh-qua ; đương cái thời-kỳ La-mã đế-quốc toàn thịnh, những nhà giàu có kim tiền sung túc, điền sản phì nhiêu, tư bản cũng không kém gì các nhà tư-bản bây giờ, mà số hóa-vật sinh sản cũng nhiều gần bằng cái số sinh sản của các nhà đại-nông và các nhà đại-công-nghệ đời nay ; xuống đến đời trung-cổ, công thương bị một nỗi điêu tệ ; hơn hai trăm năm nay, công thương mới có khởi sắc dần dần, mãi đến ngày nay, cái chế-độ tư-bản mới tổ-chức hoàn toàn trở lại

Ông Salvioli thì nói ngày xưa các nước Hy lạp thương nghiệp ở Địa trung-hải cũng hơi phồn thịnh ; lúc ấy người Hy-lạp với người Ai-cập người Tunisie thường có đi lại giao dịch ; nhưng công nghiệp Hy lạp còn ấu-trĩ lắm, thường thường có một người thương trong nhà đốc-suất vợ con trong nhà làm mà thôi ; các công xưởng bấy giờ không đâu có được hơn trăm người làm công. Về đời La-mã đế-quốc, những nhà làm rượng, nông sản công chỉ để dùng trong một nhà, giao dịch ít lắm ; công-nghiệp thì toàn là những công-xưởng nhỏ, những đồ xuất sản không có bao nhiêu ; lúc ấy nông-cổ là sở-dĩ không hưng thịnh được là vì có mấy nguyên-nhân : một là bởi tiêu trường không rộng ; lúc ấy giao thông chưa tiện người ta còn giữ cái thói ăn ở dạm bạc, chẳng cần xa vọng dệt, không cần đến ngoài, đồ ăn ở mặc đều ở trong nhà tự chế lấy ; vả lại người La-mã người thì giàu quá, kẻ thì nghèo quá, thiếu hẳn cái hạng người trung-đẳng xã-hội, cho nên những vật xuất sản ở trong công-xưởng các chủ nhà giàu, người nghèo không có sức mua nổi, đã có hóa-vật xuất sản nhiều cũng không có chỗ bán ; hai là vì khí-giới làm thợ chưa thể chuyết ; lúc ấy cơ-khí chưa phát đạt, làm ra hóa vật rất là tri-hoãn. Ba là vì cái chế độ nô-lệ ; những nô-lệ phục dịch cho chủ-nhân, hóa-vật xuất sản bao nhiêu về chủ-nhân lấy hết cho nên không ai chịu hết sức làm việc.

Cứ so sánh trong ba thuyết ấy thì cái thuyết của ông Mayer quyết không đúng với sự thực chút nào, vì đời xưa quyết chưa có khi nào có cái chế-độ tư-bản như bây giờ ; lời ông Bücher và lời ông Salvioli thì nghe có lẽ phải, vì cũng hợp với cái thứ-tự tiến hóa của loài người.

II. **Đời trung-cổ.** — Về đời trung-cổ, giao thông cũng còn chưa tiện ; lúc ấy thương nghiệp chỉ họa ở một khu một vùng, thường có khi ở chỗ này lúa thóc chứa đống chất đụn mà ở chỗ kia kém đói, lúa thóc ở chỗ này chỗ kia không những bao tồn nhiều quá và lại đường sá điện vọi, chậm không kịp việc. nhiều khi xảy ra kia đã qua khỏi cái kỳ kém đói rồi mà lúa thóc xứ này mới chở tới nơi ; cái phạm-vi thương-nghiệp đã hẹp hỏi như thế, nên ít người cạnh tranh, để thành ra cái tệ lũng-đoạn, vật-giá lắt đắt, nhân dân chịu hại ; các quan địa-phương và các công-đẳng mới phải định ra các qui-luật, như hạn chế số bộc-đồ trong các công-xưởng, cấm chỉ thợ làm đêm, không cho một người thợ thu nhiều học-đồ, làm nhiều thì giờ. để chiếm cái quyền ưu thắng với các nhà công nghiệp ; những qui-luật ấy đều áp phòng cái tệ lũng đoạn vậy. Vì thế mà cái chế-độ đại-công-nghệ càng khó phát đạt. Từ năm 1570,

Cờ bạc thêm trò dại,
Để tiền mua quốc-trái,
Lợi mình may có phần,
Ích nước nên nghĩa phải.

Digitized by the Internet Archive in 2011 with funding from Kahle/Austin Foundation (Từ microfilms của Đại học Cornell)

nước Pháp cách mệnh, cái lý thuyết tự-do thịnh hành, chế độ kinh-tế trong các nước đều dần dần cũng đều khai-phóng tự do cả, mới gây thành những cái công nghệ như bây giờ.

Đời cận đại. - Cái chế-độ kinh tế ở Âu châu về cận-đại so với đời trung-cổ, có ba cái dị điểm lớn : Lúc đời trung-cổ, nhà tư-bản với nhà lao động là một, các nhà công nghệ lấy tư bản của mình chế ra đồ vật bán đi các nơi, đời cận đại thì không thế, nhà tư bản với nhà lao-động chia hẳn ra hai phái một bên xuất tư-bản, một bên ra sức làm để thành cái sự nghiệp sinh sản; đó là một cái dị-điểm. Lúc đời trung-cổ khi-giới làm thợ còn sơ sài xấu-xí ; đời cận-đại thì không thế, tàu khỏi tàu bóa, nước rác cũng có, cái cơ-quan giao-thông rất là hoàn bị, thị-trường trong thế giới mở ra càng ngày càng rộng : đó là ba cái dị-điểm.

T. H

Mua phiếu năm mươi nguyên.
Mày ra được ngàn muôn,
Vốn ít mà lời lắm,
Làm giàu thế mới ngon.

LỜI ĐÀN BÀ

Ta nên khiến cho người yêu hơn hay là trọng hơn ?

Chỉ em mình đem cái thân bỏ liều ra đổi phó với đời, cứ lấy cái chức phận mà ở thì cũng là một phẩn-tử rút quan hệ, cũng dư một cái công lao gây dựng ra xã-hội-quần xã-hội, như vậy thì tự ta chẳng đáng nên tự yêu tự trọng cái thân thể của ta lắm ru ?

Tuy vậy, cũng nhiên là ta phải tự yêu tự trọng cái thân thể ta rồi, nhưng ta cũng phải làm sao khiến cho người đối với ta cũng phải yêu phải trọng ta nữa, vì người có yêu trọng ta thì ta mới nghiệm cái phẩm giá ta hay đó ra thế nào. Ấy cái yêu cái trọng của người có quan hệ với ta như thế. Nhưng cứ xem cái thường tình người đời đối với ta thì chỉ có cái bề ngoài mà thôi, chứ không có cái phần yêu mà tỉ có cái phần trọng. Làm sao vậy ? Đó là tại ta chỉ có cái bề ngoài hảo nhàng làm cho người trông ngắm mà yêu, chứ không có cái chân giá làm cho người phải suy trọng. Xem như vậy sự yêu là giả mà sự trọng mới là thực, giả thì chóng nhạt chóng phai, thực thì bước bay mới qui. Vậy ta nên khiến cho người yêu hơn hay trọng hơn điều đó chị em mình cũng nên lưu tâm mà suy nghĩ lắm mới được.

Những kẻ lẳm thường, bụng dạ nông nổi, không biết sửa sang cái thân mình cho nhàn cách được hoàn toàn, chỉ vụ tại đem một mảnh hồng nhan làm một vật lợi dụng cho thiên hạ bỡi lợi dụng được cho nên người mới yêu, yêu một cách thẳm thía đậm đà, nâng như nâng trứng, hứng như hứng hoa, tưởng chừng không bao giờ có phai nhạt được nữa. Nhưng sự yêu đó là thuộc về vật chất thì vật chất có khi biến đổi, mà lúc đã biến đổi thì sự yêu cũng theo đó mà tiêu vong. Đã đến lúc đó thì thân thể sẽ đứng vào cái địa vị đề liệt nào ai còn đoái tưởng đến chi. Ôi ! trăng khuyết hoa tàn, gương mờ nguộc tối, xưa nay đã biết bao nhiêu kẻ cậy mảnh má hồng, đến nỗi nên người mệnh bạc, thực khá thương thay.

Những người có kiến-thức, có học-vấn, ăn nói dịu dàng, nết na chín chắn, cầu làm sao cho cái thân thể mình đặt vào cái địa vị tôn quí ở trên đời cho được chính đáng, không cần phải khoe khoang với người, mà cũng không phải cầu cạnh gì đến ai mà người đối với ta tự khắc có lòng trọng, mà cái lòng trọng ấy có cái vẻ tôn nghiêm, không hề bao giờ có điều bất chính, mà có lẽ suốt đời ta lúc nào người cũng phải chú mục đến.

Mấy câu nói trên đó gọi là để tách rõ cái nghĩa chữ *yêu* và chữ *trọng* của người đối với ta hay bèn khác hẳn như vậy, thì trong hai đường ấy ta nên chuyên chú về đường nào cho khỏi hư phí cái thân quí báu của ta ở trên đời này.

Vì một cái lý tưởng đó, em lại xét đến cái biện tính của nữ-giới ta hãy giờ mà em lại lấy làm lo lắng cho mình và lấy làm phàn nàn cho ai. Đương vào lúc này chính là cái lúc chị em ta lại càng phải đem học thì sao cho kiến-thức được mở mang, sự nghiệp được lẫn tới, cái thân có bổ ích cho đời thì đời sẽ vui lòng mà trọng ta. Vì bằng chỉ biết sinh vào cái thời buổi này là thời tự do bình đẳng, bắt chước cái văn minh bề ngoài của người, cốt làm cho cái thân được bóng bẩy, cái vẻ được mĩ miều, đem cái thân son phấn làm mồi câu rủ người yêu, chỉ cầu cái sự sung sướng hão hoa trong chốc nhát mà không nghĩ gì đến phải chăng nay dở cho thân mình, đã không biết tự trọng thì còn ai trọng đến làm chi.

Mấy câu tâm phúc, nói cùng chị em, muốn cho thân ta được nên cái chân giá ở đời cốt là phải khiến cho người trọng hơn là khiến cho người yêu vậy.

Thôn-nữ Lương-thị-Hiền.

Ai ơi muốn làm giàu,
Nên mua quốc-trái mau !
May ra được hàng vạn,
ung sướng mã về sau.

Gương thiếu-nữ

Cô nữ học sinh

I

Con ơi,

Mẹ lấy làm giận lắm mà viết thư này cho con. Bà Ngô-Đình có nói chuyện cho mẹ biết rằng em Lê con mệt. Trong khi mẹ xa cửa vắng nhà, con không trông nom việc nhà cho chu-đáo, con để mọi việc bừa bộn, đồ dạc nằm ngang. Các con không ăn ở được như lời mẹ dã dặn bảo, thời mẹ lấy làm buồn. Mẹ bực vì mẹ đi vắng đã lâu mà con không chịu thương chịu khó làm việc nhà cho đâu vào đấy.

Này con, cách mấy hôm nay con gặp em Lê con ở ngoài đường cái, xa nhà ta một quãng đường dài. Em con còn bé, mới đi vững mà con để nó ra đường như thế, phỏng có khỏa hay không ?

Ý chừng lúc con và các em con đi học, con quên không bảo đẩy tớ đóng cửa, nên em con nó ra chơi ở ngoài đường. Con lên mười mấy tuổi rồi mà chưa khôn. Đến bao giờ mới khôn ?

Thường thường em Lê con nó ngoan, bảo bẻ nghe, sao hôm ấy nó lại ra ngoài đường ? Mẹ lấy làm nghĩ. Hay là con để cho em đói, con không bảo người nhà chăm nom em ? Em Lê con vẫn lấu thấu chơi một mình ở trong nhà, có vợ ý lúc đi học để cửa ngỏ, nên nó mới ra chơi ngoài đường đến nỗi nó ngã bươu cả đầu, sây sát cả mặt.

Nếu em Lê con ở trên hè đường, thời không sợ cho lắm ; sợ lúc nó lững chững đi ra giữa đường phẳn thời có xe điện, xe hơi, xe ngựa, xe tay đi đi lại lại luôn. Và lại những người trên xe có mấy khi cẩn thận có ý ở đầu ! lại còn một nỗi em con nó, mấy ai ở đằng xa đã trông thấy nó. Con có nghĩ đến những sự nguy-hiểm ở ngoài đường ấy không ? Hôm ấy, khi con về đến nhà, con không thấy em Lê con ở nhà, con sợ hãi hoảng đi tìm ngược tìm xuôi mãi, con thấy em con ở dưới một gốc cây kia.

Con ơi, con phải cẩn thận chứ. Nhàn việc này, mẹ hỏi đề con phải có ý có tứ mọi việc trong nhà ; mẹ vẫn chắc con ấu yếm các em con mà trông nom cho chúng nó để đỡ việc cho mẹ. Mẹ nghe thấy nói chuyện như thế mẹ giận lắm và nóng ruột về việc nhà. Con cũng biết rằng vì việc nhà mà mẹ phải đi vắng đi lâu, mà mọi việc mẹ chắc ở nhờ con. Chẳng nói thời con cũng biết rằng con là nhờn, mẹ mong ở nhờ con giúp đỡ mẹ.

Lại còn nỗi em con đau bụng và sốt, vì hôm mới rồi nó đương ngủ bị một trận mưa dào hắt vào nó ! Trước lúc giới mưa, em con ra chơi cát ở dưới cửa, cát lại dẫy người. Phỏng nó bé bấy nhiêu đã biết gì, mà chẳng chơi nghịch bẩn. Con phải bảo em chứ !

Vậy trước khi mẹ xong công việc nhà ở đây, con phải xem em Lê dau ra làm sao. Con chăm nom cho em và lấy thuốc cho nó uống, cho nó chóng khỏi. Mấy chị em con phải trông nom cho em Lê, vì nó còn bé dại. Chứ mẹ có một mình chia hai làm sao được ? Không nhẽ mỗi lúc ở nhà quê ra kẻ chợ, rồi lại về nhà quê được. Đi vắng được việc này, thời ở nhà không ai trông nom coi sóc việc khác, ở nhà được việc nhà, thời không việc ở nhà quê. Mẹ biết lắm con ạ. Mẹ đay bảo con như vậy, con đừng nóng ruột mà sợ, sinh ra rối trí ; con cứ an tâm mà đi học và làm việc nhà. Em Lê con đau qua loa mà thôi.

Mẹ chắc rằng những việc mà mẹ vừa nói đây không xảy ra nữa. Con phải theo gương mẹ mà trông nom việc nhé. Được như vậy mẹ mới yên lòng lo việc khác.

Khi con đi học, hay có việc gì cần đi vắng, con phải bảo người nhà coi sóc mọi việc, nhất là phải cẩn thận về em Lê con.

Mẹ lại nghe thấy nói con không nâng thay quần áo cho các em. Khi thời quần áo chúng nó bẩn, đầy những bụi ; khi thời con để cho chúng nó mặc quần áo còn ẩm. Người trong phố trông thấy em con ăn mặc như thế sao cho tiện ? Và con đã học vệ-sinh con biết ăn ở bẩn sinh ra bệnh. Thế ra con học thời học, chứ chẳng theo lời dạy mà ăn ở cho sạch sẽ. Mẹ nghe thấy các con học rồng quần áo phải giữ gìn cho sạch sẽ, cửa nhà không nên để bừa bộn rác bẩn ; thức ăn thức uống phải cho tinh-khiết. Con phải ngẫm xem, nếu ăn ở bẩn như thế, thời học về sinh có bổ-ích gì không ? Có học ải có thực-hành cứ. Khoa vệ-sinh là một khoa học cốt thiết-thực vậy. Con học làm sao phải ăn ở làm vậy. Con là phận gái đương kim mỗi chỉ của phải biết. Và mày là một việc cần cho người đàn bà con gái đấy con ạ.

Vì quần áo các em con bẩn và rách mà bà đốc có cho gọi mẹ đến trường. Khi ấy con nói với bà đốc rằng mẹ đi vắng. Cũng vì mẹ đi vắng mà quần áo em con bẩn thỉu. Bà có quở con sao con không chăm nom cho các em con. Đấy, con xem cách con trông nom coi sóc việc nhà như thế, mẹ khỏi nói sao được ?

Con về nhà con tôi, con khóc, làm cho các em con cũng khóc. Con có biết tại làm sao các em con nó khóc không ? Vì chúng nó thấy con khóc mà khóc theo, cũng như khi chúng nó thấy ai cười là cười theo, chứ các em con có hiểu cái chi chi đâu.

Kẻ dù qua người đi lại bà con hàng xóm láng giềng thấy thế tưởng trong nhà có tai nạn gì. Ở, đương lúc tối đèn chẳng thắp, mấy chị em nức nở khóc ai mà chẳng đoán là trong nhà có việc bi-thảm. Mẹ lại nghe nói rằng em Lê con vì thế mà lại đau bụng ; em Mão con gục vào lòng con mà nói : Ươi ! Ươi ! ! và em Viên con một quả ngã ngay một giấc.

Con tối con khóc thế là không phải. Con phải nghĩ trước sau chứ. Bà đốc có thương mới dạy bảo con điều điều như vậy. Con phải vui mừng mà lĩnh lấy lời giáo-huấn của bà. Con cứ con cứ mắt ra mà coi. Con xem biết bao nhiêu người muốn được đi học như con mà không được, vì cảnh nhà thanh-bạch con phải làm công việc đỡ cho cha mẹ. Con phải biết rằng ơn cha nhờ mẹ được đến trường học tập là một cái hạnh-phúc. Nếu là một cái hạnh-phúc, thời cố gắng học hành, nghe nhời khuyên-nhủ dạy bảo của bà đốc, bà giáo để sau này trở nên người có đức hạnh. Được như vậy, là con làm cho thầy mẹ vui lòng hả dạ đấy, con ạ. Khi con thơ-ấu được đi học, thế là sang sướng hơn người. Thầy con và mẹ thấy con học được vẫn hay chữ tốt, thời mừng ; mừng hơn nữa là con tập được tính hay nết tốt. Thầy con nhà : con luôn rằng : *« Trước học lễ, sau học vấn »*. Con phải nhớ luôn câu thầy con nói đấy. Nói năng cho dịu dàng ; đi đứng cho nhu-mì. Mẹ thường khuyên con rằng người thiếu nữ có giáo-dục phải giữ cho *hạnh, ngôn, công dung* vẹn toàn. Nhân nói đến đây, mẹ nhắc con mấy lời sau này : « Người con gái có giáo-dục giữ gìn công việc cho chỉ mẹ có lòng thương kẻ nghèo bèo : tính nết nhu mì, ăn nói khoan thai. Không sợ việc, không ưa ăn không ngồi rồi. Giữ gìn trong nhà sạch sẽ đâu vào đấy. Cách cư chỉ tự nhiên. Đối với ai cũng lễ phép. Khi ngồi với ai nói câu chuyện phải cẩn-thận, chứ không có thói chưa nói đã cười, hay nói liều nói lĩnh, phải suy trước tính sau, mới khỏi nói những câu nhẹ-dạ. Ở mà thật đấy, khi người ta thấy một người thiếu-nữ lễ-phép, ngôn-ngữ cử-chỉ đứng đắn, người ta biết ngay là con nhà tử-tế, là người có giáo-dục. Cách ăn mặc cũng có thể làm cho người thiếu-nữ có giáo-dục hay không ? Có phải là cách ăn mặc sa-hoa mà đã làm cho người ta bảo là có giáo-dục ở đâu : *Cái nết đánh chết cái đẹp.* » Thường mẹ vẫn dạy bảo con như vậy. Con nên ghi vào lòng chôn vào chí ! Những khi thư nhàn mẹ kể những chuyện thuở xưa chuyện ngày nay cho các con nghe, có ý khuyến răn các con. Con nhớn, con đi học những người thiếu-nữ coi thường coi khinh lời tử-huấn rồi gặp trăm tay nghìn đắng. Trẻ người non dạ tính nông nổi, nếu không nghe lời mẹ bảo, thời khỏi sao ra con người hư. Con phải suy xét lời mẹ nhắc lại đây.

(Còn nữa) Trương-Quí-Bình.

Mua vé quốc trái là một dịp tốt vô song, vừa làm giàu cho nước, vừa thêm của cho mình. Ai ơi, dịp tốt ấy, chớ nên bỏ mất.

VIỆC HANOI

Trà-hoa-nữ. — Số báo này nhiều quá, vậy tiểu thuyết *Trà-hoa-nữ* xin lại một kỳ.

Ngạch Tư pháp. — Quan Cố-vấn Habert nay đã được thăng thực thụ Tư pháp viện tổng trưởng (Directeur de l'Administration judiciaire) mà ngài được quyền đã hai lần rồi. Quan tổng trưởng thực thụ là M. Lencou Barème thì nay về hưu.

M. Toussaint là quan phó trưởng-ty Bổng Pháp sung chánh tòa án Pháp tại Thương-hải thì nay được thực thụ chưởng-lý Hanoi thay M. Vacher tạ thế.

Chức bổng lý phủ Khâm-sứ Trung kỳ. — M. d'Elloy, quan cai-trị hạng ba được cử làm bổng lý phủ Khâm-sứ Trung kỳ thay quan cai-trị hạng nhất Blanchard de la Brosse bổ đi thủ hiến hạt Quảng-châu-loan.

Tòa-án tại Fort-Bayard. — M. Guillemain, quan phó cai-trị hạng nhất, tuổi khoa tiến-sĩ, được tạm bổ làm quan thẩm phán tại Tòa án Fort Bayard.

Việc nhà Thực-nghiệp ngân-hàng. — Trong vô tuyến điện Bordeaux ngày hôm ngày 25 Février 1922 có tin rằng : Tòa Nộc-các hội nghị ngày hôm thứ sáu đã xét lá đơn xin cứ một hội-đồng điều-tra để xét về việc nhà Thực nghiệp ngân hàng.

M. Pernotte là chánh quản lý nhà Thực nghiệp ngân hàng đã bị bắt và tống giam ở Paris từ ngày hôm thứ năm mới rồi.

Lời báo-cáo của tổ linh Việt-Nam tòng sự ở Maroc. — Hỡi người Việt-Nam ! Các người làm việc quan vì có công lao và có trung-thành. Vậy nay ta ban cho một lá cờ con nay và gắn cho mỗ-đay này gọi là để làm kỷ-niệm ; ta vốn biết dân Việt-Nam là một dân-tộc có trí, có tài, có tinh hoạt bát, có thể lợi-dụng làm được nhiều việc ích lợi, nay ta lại thấy các người sử làm việc thành công, thì ta rất là thỏa lòng. Các người nay mai sẽ được phản hồi cố-quốc, ta lấy làm tiếc ; nhưng các người khi về đến nước, nên bảo cho đồng-bào Việt-Nam biết rằng sang xứ Maroc làm việc ở sở ô-tô này, ta đây là trưởng các người cùng là các quan, ai nấy cũng thực một lòng yêu mến các người như cha yêu con. Người Việt-Nam cứ đăng lính sang Casablanca, Fez, Meknes này, làm việc ở sở ô tô độ 3, 4 năm rồi sẽ bọ được nhiều nghề-nghiệp hay, khi về biết nghề làm thợ ở các xưởng máy, biết nghề cầm máy ô-tô, để mà sinh nhai, chẳng hay lắm ru. Hỡi người Việt-Nam ! ký tên : DOIZAN.

Lời ban khen linh Việt-Nam tòng-sự ở Maroc. — *Casablanca ngày 10 tháng 11 năm 1921.* — Bản chức có lời công cáo cho các sĩ tốt bản đội biết rằng :

Ngày 7 tháng 11 năm 1921, quan sứ Bertrand coi đạo quân tại Casablanca có ban khen *Đội quân Việt-Nam tòng sự ở sở ô-tô* vừa quân binh tối cộng 220, vì từ tháng mới năm 1920, đến tháng tám năm 1921, đã có công dự vào các việc vận tải tri-trọng nhiều khi gian lao ; đã nhiều phen cố công ra sức, nhiệt thành làm việc, làm cho sĩ tốt bản đội nức lòng đua nhau, và làm cho bao toàn được việt-liệu đến khi thành công, thực là một sự đáng khen.

Sao lục
Doizan
Chánh đốc coi sở ô-tô việc binh thuộc đạo binh Maroc.

Cuộc đua xe đạp. — Bản báo nhắc lại để các ngài biết rằng chiều mai hồi 3 giờ rưỡi sẽ có cuộc đua xe đạp tại trường đua ở đường Paginier.

Việc vận tải ở sông Luộc. — Ngày 20 vừa rồi, ông hội-trưởng phòng Thương-mại Hanoi có đệ trình quan Thống sứ một bức thư phân nàn về sự vận-tải ở sông Luộc. Nguyên là các tàu thủy ở hải-phòng giao thông với Gia-lộc đi đến sông Luộc thì khó khăn lắm, vì là đất phù sa nổi lên nhiều, nếu nhà nước không kịp cho nạo bớt đất lấy đi thì việc vận tải thì bị hại lắm. Hiện bây giờ ví việc vận tải khó khăn mà hai thành-phố ấy còn bao nhiêu là hàng hóa phải đọng lại. Trong tờ ấy ông hội-trưởng phòng Thương-mại có nói thêm rằng mỗi năm đến mùa nước xuống mà sở chuyên môn về việc ấy lại không đi ngay cho hết những chỗ nên nạo đất để để lưu thông thì cũng đáng tiếc lắm.

BẠN một cái xe auto hiệu « *MOBILETTE* » 14 H.P., hai chỗ ngồi. Xe còn mới nguyên, máy thật tốt, lốp mới. Xúc xe chạy nội 80 km. một giờ.

Ai muốn mua xin viết thư cho cho : M. Méhouas, Receveur des Douanes à Sontay. 3220

Trường Thể-dục. — Hàng hôm qua quan chánh sở Kiểm-sát tài-chính Đông-pháp là M. Norès có đến thăm trường Thể-dục ở đường Hué. Ông Nguyễn-qui-Toàn là đốc học trường ấy cùng với ông ký-sư Trịnh-văn-Hợp có giới-thiệu công ngài các viên chức trong trường và đưa ngài đi xem khắp mọi nơi. Quan Chánh kiểm sát tài-chính có dùng một tiệc lên xem viên đội Ripot dạy học-trò lu-đô tập thể thao. Ngài lấy làm vui lắm, và có tỏ lời ngợi khen các viên chức nhà trường.

Bộ tiểu-thuyết Ba người ngự lâm pháo thủ. — Xin nói để độc-giả biết rằng bộ tiểu thuyết *Ba người ngự lâm pháo thủ* vừa in đến tập thứ 24 là hết truyện. mà tập ấy những 44 trang, dày hơn mọi tập, nên bản quán định bán tập ấy giá là 0$ 20. Vậy từ nay trở đi ai muốn mua trọn bộ tiểu thuyết ấy thì xin mua ngay, chớ nên để chậm mà thành không được trọn bộ.

BẠN một khẩu súng tay, bắn 7 phát (Pistolet automatique) thực nhẹ, thực tốt, thực đẹp mà giá lại rất rẻ.

Hỏi tại Bản-quán. 3219

Ông bà nào có quyển « Song-phượng » — Bộ « *Song phượng kỳ duyên* » của ông Đỗ Mục diịch thuật khi trước đã in một lần bằng máy nghìn quyển mà chỉ trong mấy tháng, bán hết sạch cả. Nay dịch-giả cần dùng một bản để sửa đổi lại cho lời-lẽ được chải-chuốt hơn trước rồi đem in lần thứ hai, mà không tìm đâu có, hoặc có thì lại rách-nát nhiều chỗ. Vậy ông bà nào có còn giữ được quyển « *Song phượng kỳ duyên* » ấy mà gỏi cho thì đến khi in lần thứ hai, dịch-giả xin kính biếu lại ba quyển mới. Lần thứ hai nầy, có sửa đổi, có thêm các bức tranh vẽ thật đẹp. Nhưng xin nhớ cho rằng dịch-giả chỉ cần dùng có một bản mà thôi, ông bà nào gỏi cho thì nên gỏi ngay kẻo chậm.

Cuộc thi thơ của báo Nam-phong. — Cô Ngô thị Quyên treo giải thưởng Đầu bài : thay mặt các bà các cô Bắc-kỳ cảm ơn và khen ngợi bà Trần-thị-Thọ đã cúng cho nhà Hộ-sinh Phương-trung một nghìn bạc, lại cúng cho hội K. T. T. Đ. một nghìn bạc. Ngày 15 tháng giêng ta vừa rồi, tòa trị-sự hội K. T. T. Đ. đã lập một hội-đồng điểm-duyệt. Bài này theo vần bài thơ vịnh nàng Y-sất trong bộ tiểu-thuyết « *Ấy ai hẹn ngọc thề vàng* ».

Thơ rằng :

Nam Bắc cùng nhau kết giải « đồng »,
Treo gương nữ-hiệp để soi « chung »,
Biển vàng khơi trí phi muôn thuở
Bia đá Phương-trung tạc tấc « lòng ».
Trong nghĩa đồng an bà Thọ nhỉ
Khinh tài biết tiếng chị Quyên không ?
Làng văn xóm hỏi ai thi-bỏ ?
Mặt trắng ghen chi với má hồng.

Mme Nguyễn-tại-Đạo, Hà đông

Sự giàu sang có khi ở đâu đem lại như trong giấc hoàng-lương. Nhưng muốn mong được giàu sang như thế, trong tay phải có vé quốc-trái, mỗi vé 50 đồng mà rút số trúng may mai được ngay một nhà bạc hẳn hoi.

Ngạch quan tại. — M. Phạm-văn-Bình, bản tuyển trí huyện ở Ninh-bình được đi quyền phủ Nho quan (Ninh-bình).

Đăng-khoa-tuyển, thừa phái hạng tư ở tuyên quang say bổ đi thừa phái chầu Lương-sơn (Hòa-bình) thay M. Lê-kiêm-Ninh rồi đi nơi khác.

Một con chó lấy to, tên là *Tốp* lông trắng và xám, và đen, khi đi xe hỏa đến chỗ Route Mandarine nó nhảy xuống. Ai bắt được đem giả hay là biết ở đâu mà mách, sẽ xin trọng thưởng. M. SOUBRIER,
Tham tá sở Hỏa-xa, Hanoi.
3221

Thưởng hàm. — M. Phạm-hữu-Hoán, bản làm việc thị giảng, huấn đạo hưu trí nay được đặc cách thăng hàu làm thị độc.

M. Ng. chí-Phú tàng cứu phẩm văn giai, nghị viên Bắc-kỳ được thăng chánh cứu phẩm văn giai.

Các viên tăng sự Ian Sơn-tây có tốc sau nay được thưởng tăng cửu phẩm văn giai :

MM. Nguyễn-văn-Minh, Nguyễn-minh-Chấm, Ng. duạng-Quang.

M. Đặng-hữu-Oánh quản lãng Trihỏi, huyện Gia viễn (Ninh-bình) được đặc cách thưởng tăng cửu phẩm văn giai vì đã có công cổ động cho cuộc công thái Đông pháp năm 1922.

M. Ng-duy-Hiện, tăng cửu phẩm bá hộ, phó tổng Trương yên, huyện Gia-viễn, Ninh-bình được thăng chánh cửu phẩm văn giai.

Ai có giấy quốc trái cũ màng lại Hoàng-xuân-Lan là chủ Fonderie Tonkinoise, ở phố hàng Quạt số 39 Hanoi, mà bán ; NAY TRẢ GIÁ CAO mua bán phân-minh. 3146

Học bổng. — Các học-bổng cấp cho các học sinh Lê văn Bông và Hoàng-văn Meng thi trong học niên 1921-1922 lại được thêm một hạn nữa. Học bổng ấy mỗi tậu được như sau nay :

Lê-văn-Bông 3 p. 00
Hoàng-văn-Mung 7 p. 00

Cuộc Quốc-trái này chỉ cần đến 12 vạn người mua mà thôi, nghĩa là trong một cõi Đông-Pháp một nghìn người mới được có 6 người mua. Như thế thì chắc là không đủ vé mà bán cho khắp mọi người ; ai muốn được trúng số một vạn, phải nên mua vé ngay kẻo chậm.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Chùng đậu. — Mấy hôm nay M. Nguyễn-văn-Thực là thầy thuốc đi bắt đậu đi chủng đậu tổng Viên-nội và Sơn lãng, người chăn nhanh chăn cẩnh tay ra xin chủng đồng quá.

Ngã xuống sông. — Chiều hôm kia quan trợ-tá Ưng hòa xuống khám việc đám một người đàn bà bị thương ở tổng Trần-sông, trời mưa như trút nước, khi đi qua chiếc cầu làng Tảo-khê, xảy đâu vì con ngựa sợ quáng đèn lái thùn xuống sông.

Cháy ! — Tối hôm đó lối 10 giờ làng Hậu-xá phát-hỏa, lửa bốc lên đỏ rực trời, người la ầm ỹ nào trống hồi, tù và thổi. Tuy giời giờ đã như vậy mà đàng khéo thay dân làng chữa dập được ngọn lửa ngay, chỉ cháy mất vài gian bếp thôi, không thiệt hại mấy.

Tình khắc lưu. — Ông Ng-v-Tuân trưởng giáo trường Pháp-Việt phủ Ung hòa vừa có nghị định đổi đi Nam định. Được tin đó thì các bạn bè, các nhà có con học đều tiễn nhỏ lắm. Ông giáo Tuân tính nết ôn hòa, được lòng hết cả trẻ người cho đến ai cũng tiếc mến.

Trước khi lên đường, anh em bạn quen biết, các cha mẹ học-trò có chén rượu quan-hà tiễn ông.

Đ. lại cảo.

NAM-ĐỊNH

Dịch trâu bò. — Thành-phố Nam-định có dịch trâu bò. Vậy phải theo các nghị định về việc trừ dịch mới được.

(Xem tiếp trang thứ hai mươi tám trang)

CÓ BÁN

1o *Dầu ve đã lọc ít chất chua dùng bỏ vào các thứ máy. (Huile de Ricin à faible d'acidité pour le graissage extérieur des machines).*

2o *Một cái* **Moteur à essence** *hiệu « Japy » 8 mã lực.*

3o *Một cái xe ô-tô 5 chỗ ngồi, 12 mã lực hiệu « Chevrolet » chẩn đẹp, đèn thắp đều bằng điện, và đã có bảo-hiểm rồi, xin đoan rằng máy thực tốt mà dùng hết ít dầu và essence.*

Giá bán thực rẻ, ai mua, xin lại hiệu **ĐỨC-LONG**, *90, phố Mã-mây, Hanoi.*

2055

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin **mời** *chiếu cố.*

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỡi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mà đã chữa thuốc không ; hãi đường, hoặc là đã không chữa chút nào cả nay hỡi những người phải đau khí quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không ? Nên có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn hôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt hao mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bào-chế **MONTÈS** số 54 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ **BRONCHOSERUM** giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì thấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Độ từ 1$90 đến 2$00 (tùy theo giá bạc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . . . 4 f. 45

Độ 0$70 đến 0$80

Sáu lọ. . . . . . 24 f. 50

Độ 3$90 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết

« LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . 11 f. 50

Độ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (máu-bò bổ huyết

Một lọ . . . . 11 f. 40

Độ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sổ dịch : như bệnh grippe bệnh cúm, về mùa này thường hay hại người, hại là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

***Cách dùng** : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.*

Bào chế MONTÈS, 54 phố Paul-Bert, Hanoi

VIỆC KINH-ĐÔ

Cuộc diễn-thuyết việc công-thải tại hội Quảng-tri. — Chiều hôm 20 Février, tại hội Quảng-tri, đã trần-thiết tề-chỉnh trang-hoàng và đã cho giấy đi mời tất cả các bực thân-hào và các viên tùng sự các tòa-sở và học-sinh các trường đến nhà hội, để nghe diễn-thuyết. Cuộc diễn-thuyết này có cụ Hiệp-tá Thân đại-nhơn, cụ Thiếu-bảo Hoàng-đại-nhơn, cụ Tổng-đốc Trần-đại-nhơn và cụ Thượng-thơ Cơ-mật Nguyễn-đại-nhơn đến chứng kiến. Ông Phạm-Quỳnh chủ bút Nam-phong ra giữa đứng diễn-thuyết từ 8 giờ cho đến 9 giờ. Ông diễn-thuyết một cách rất là cao-đàm hùng-biện, khiến cho thính-giả lắng tai nghe thật là ai nấy đều lấy làm vui vẻ. Bắt đầu ông nói về việc bộ phái-viên Bắc-kỳ đã được phép quan Toàn-quyền Đông-pháp đã đồng một ý-kiến với Hoàng-thượng ta, mà mở cuộc quốc-trái sáu triệu đồng để làm con đường hỏa-xa Đông-hà ra Vinh, mà quan Toàn-quyền đã cử phái-bộ vào quan sát công việc đường hỏa xa ấy, rồi lại được phép đến diễn-thuyết tại hội Quảng trí ở Huế cho nhơn dân Trung-kỳ nghe rõ, cái kết quả quốc-thải ấy đối với dân đối với nước là thế nào ; ông lại nói đến sự thiết lập đường hỏa-xa ở Đông-pháp nguyên tuân theo ý quan Toàn-quyền Doumer ngày trước thời đường hỏa-xa Đông-pháp đáng lẽ đã thiết lập từ Vân-nam theo dọc bờ cõi vào đến Saigon. Vậy trong mấy lâu nay chỉ làm được gián-đoạn một vài khoảng ở Bắc-kỳ và Nam kỳ, là vì hai xứ ấy về bề thương-mại vận động có cần hơn xứ Trung-kỳ, nên đã làm trước ; nay còn xứ Trung kỳ cũng phải tiếp tục làm theo sau. Hiện nay con đường hỏa-xa từ Huế đến Tourane đã xong, từ Tourane đến Nha-trang rồi cũng sẽ lần lượt làm theo, duy có con đường từ Đông-hà đến Vinh đã làm gần xong, lại vì món tiền quốc thải 90 triệu vay ở Thượng quốc cũng toan hết, và vì cuộc chiến-tranh mới rồi mà Thượng-quốc không thể cho vay thêm được, lại đạc theo ý-kiến của Hoàng-thượng đã hợp cùng ý-kiến quan Toàn-quyền để mở cuộc quốc thải này mà làm con đường ấy cho chóng xong, mà cái sự kết-quả của đường thiết lộ ấy sau khi đã làm xong chẳng những là làm cho được tiện-thiệp vì sự chuyển-động vận tải và cuộc giao-thông được lanh lẹ hơn xưa, là cái cơ thạnh lợi của bản xứ, mà lại còn làm cho cái tình thân-ái của Bắc, Trung, Nam, tam kỳ ngày được bền chặt, chẳng khác nào dùng đôi cái đường sắt, biến thành một giải đồng-tâm, mà cột cái lòng liên-lạc của anh em trong nước bền chặt khư khư vậy. Ông nói đến đó thời nghe tiếng vỗ tay vang dậy. Đoạn ông nói đến việc quốc-trái, ông chỉ rằng cứ theo hình thế trong địa đồ thời xứ Đông-pháp hình như hai thúng gạo hai đầu mà giữa có cái đòn gánh. Ấy là nói Nam, Bắc lưỡng kỳ có nhiều thóc gạo và tiền của hơn Trung-kỳ, thế sao cuộc quốc-thải lại quyên chung cả ba xứ, tuy thế nhưng Trung-kỳ chẳng phải là nghèo thật, vì cũng có nông-sản và đường thiết lộ sở dĩ làm ra đây, dùng để thêm sức lực mạnh mẽ về đường kinh-doanh cho bản-xứ, chẳng khác nào làm cái đòn gánh thêm sức mạnh, mới là hưởng thụ, còn nhiều việc ích lợi về sau v. v.. lần nói đến việc lợi ích của sự dùng đồng tiền hiện thời là thế nào, cái thế lực của kim tiền là thế nào, nên làm cách gì là lợi, cách gì là lỗ, và việc quốc-trái này sẽ thành được cái kết-quả đối với những sự ấy có cái gì là ưu-điểm v. v., trong lời ấy nói lắm ý kiến cao xa chẳng những là một sự lợi ích của cuộc quốc-trái mà thôi, lại còn cái nghĩa ái quốc tôn quân cũng phát-minh cho được nhiều ở trong cuộc quốc trái mà ra nữa.

Đoạn đến khúc kết-luận thời ông nhắc đến các công việc của chánh-phủ Bảo-hộ đã dìu-dắt cho ta, đã tốn biết bao là công-lực tiền-tài mới có ngày nay vậy. Ấy cũng vì biết dùng đồng tiền mà làm nên việc quí hóa như thế. Khi ông nói xong, cử tọa lại vỗ tay hồi lâu.

— Này, làm thế nào cho chóng giàu bây giờ ? — Ấy, nay mai có quốc-trái, đem tiền ra mua phiếu, mỗi phiếu có năm chục. May ra vận tấy rút số trúng hàng ngàn hàng muôn, đã vì nghĩa lại có lợi, sung sướng biết chừng nào !

VIỆC TRUNG-KỲ

BÌNH-ĐỊNH

Bởi sao mà truyền nhiễm — Độ này có nhiều nơi bị dịch thiên thời thổ tả ; cũng có người có ý xem xét thì thấy rõ ràng, khi nào có đám chôn một người giàu chết vì chứng ấy rồi thời kế sau lại có nhiều người theo nữa.

Duyên cớ như vầy : khi nhà giàu chết thì người ta hay có thói quàn liệm năm ba ngày, để tế tự phụng thờ, lại bày cỗ bàn ăn uống đãi đằng luôn, sự ấy theo chứng bệnh khác còn hiềm nghèo thay, huống chi chứng dịch tả, lẽ nào mà khỏi truyền độc ra cho kẻ khác !

Sự đó mỗi năm có thời khí, thì nhà nước cũng năng nhắc lại cho nhơn dân biết, mà đề phòng : là chứng bệnh ấy có chết ai thì phải lo tống táng liền, cùng bỏ vôi cho nhiều, phòng khỏi vi trùng bay ra.

Dẫu vậy mà người mình đã chịu nghe theo đâu, cứ giữ thói phụng tự xóc chết, lấy làm linh thính, không lẽ để lưu truyền cái ác bệnh cho ai. Lại nếu có thấy chết nhiều, thì lại lên đồng lên bóng, đổ cho yêu quỉ sát hại nhơn dân ; lo cúng lo quải, ếm bùa ếm chú.

Ấy là một thói mê muội vô cùng !!

Ôi ! không biết đến bao giờ mới hết dị đoan !!!

Vệ sinh phòng bệnh dịch. Vài hôm nay thấy lính phú lít rảo cùng chợ Qui nhơn, đập đuổi những hàng bán rau trái sống ; đó là có lệnh quan cấm tạm trong lúc dọc địa, vì bây giờ đang có chứng dịch tả nhiều.

Điều đó rất hay, ta phải vui lòng tuân cứ, trước là giữ cho mình, sau cho công chúng được bề an cư. Chừng nói rằng cấm ngoài chợ, chớ trong nhà cứ việc ăn tới đâu thì tới. Chắc là tới mồ chớ không tới đâu cả. Sự ấy người mình còn xem thường xem khinh lắm.

Năm trên, ở miền nhà quê cũng trong khi có dịch, lại cũng có lệnh quan trên ra cho các xã thôn phải cữ ăn đồ sống sít. Mà thấy người ta cũng cữ, song chỉ cữ giữa công chúng thôi, còn về nhà tư thì cứ việc ăn như thường.

Đó là sợ phép quan, chớ không phải là sợ bệnh chút nào cả.

Cái hại của sự thua cờ bạc. — Nhơn dịp ngày tết, mấy cô mấy thím sẵn của trăm của ngàn, hiệp công ti với nhau để cầm cái, chia bài, cho giai-nhơn tài-tử đánh chơi. Tưởng là lớn vốn ăn nhiều, ai hay vận bĩ họ cào sạch trơn ! Lạ chi cái tánh đờn bà can đảm có ít, tham lam thì nhiều.

Vì vậy một cô kia bị thua đến ba ngàn, ấy là phần chắt mót trong cả năm ; nên cô ta quẫn chí phát ngay dại con người, bần bần trong gia sự, buồn buồn bực bực nhăn nhăn nhó nhó ; trước khi thua thì nét mặt như hoa nở mùa xuân, đến lúc thua rồi dường hoa ủ dột ; tuổi xuân xanh đã ra chiều bóng xế !

Đã vậy thì chớ, lại thêm tánh bần khó ăn khó ở trong nhà, cho đến nỗi tình cốt nhục xem dường tro bụi, vốn cô có một người cháu gái, cũng là phần thương yêu quí trong bấy lâu nay vì cô thua hết bạc, lại kiếm thế đổ lỗi tại con cháu ; nên đã đành lòng xua đuổi cháu ra khỏi nhà đi mô thời đi cho khuất mắt kẻo mà... Người cháu cũng phải ôm tấm lòng bi thảm mà dời gót về quê ; tuy đã vương vấn mối tình cùng một gã thanh niên cũng ước mong cho ngày kia sum vầy phu phụ, mà cực chẳng đã cũng phải dứt ra mà đi, biết bao là đau đớn lòng !!

Sự hại ấy tại đâu ? đó là con ma thua bạc đã gây nên cơ sự dường này.

Phải chi mấy nghìn bạc để dành qua tháng Mars mua trái-phiếu chẳng là được lợi to và chắc chắn nữa ; lại được vẻ vang tự loại !

Đói thì than, no thì trách. — Độ rày đồng điền khởi sự phát hỏa, dân đó nghe cũng tốt lắm, những nhà giàu có lúa lắm còn nhiều cứ trách móc sao không thấy ai mua lúa, để bán bớt, mà chực thâu lúa mùa.

Hiện giá lúa bây giờ rẻ lắm, đã vậy lại không thấy ai mua nữa chớ. Vậy mà hay, đâu đó bình an cả !

Năm chục đồng bạc bỏ trong lọ chôn kỹ một chỗ, ba mươi năm nữa, vẫn chỉ có năm chục mà thôi. Mua một vé Quốc-trái 50 đồng thời ít nhất cũng thành được 100 đồng.

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là **50 đồng bạc**

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẦY LẮM LÀ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả **123.600** *trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này :*

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre

1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	**10 000 đồng**
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	**1.000 đồng**
12 trái phiếu được hoàn lại bằng	**500 đồng**
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	**100 đồng**

Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre

4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	**1.000 đồng**
26 trái-Phiếu được hoàn lại bằng	**500 đồng**
1.000 trái phiếu được hoàn lại bằng	**100 đồng**

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471 200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lô là **10 000** *đồng, 10 lô là* **1.000** *đồng và 76 lô* **500** *đồng.*

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày 15 tháng tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày **5 đến ngày 25 Mars 1922** *tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điếm của nhà Đại-pháp Hội-lý ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.*

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt số phiếu đến mua.

Mua 10 trái-phiếu hay ít hơn 10 trái phiếu thì phải nộp tiền ngay lúc sổ ; còn những số trái-phiếu mua ngoài chỉ số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn thiếu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái-đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái-đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thưởng thụ đ, ngũ đẳng Bắc đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd Ai cập Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

3018.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Sở Chiếu-bóng Service cinématographique) ở phủ Toàn-quyền cần một người vặn máy xe ô-tô thực giỏi. Xe máy hiệu « Peugeot » 24/30.

Ai có bằng thì đến mà xin. Lương sẽ định theo công-việc làm.

3210

PRIOR

Rượu sâm-banh tốt lắm

Nó là Vua các thứ rượu có bọt, mà lại là một thứ rượu có bọt của Vua dùng.

Société Française des Vins Mousseux Naturels

Ông G. BERCK, làm Đại-lý ở Hanoi.

Phàm các nhà có bán đồ ăn uống là có lĩnh bán thứ rượu này.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đỡi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ở ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54. Rue Paul Bert Hanoi.

NHÀ BA MÙI

Số giây nói 323

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thức xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

230 Quản-lý, M. TẠ-DUY-MIỄN

NHÀ-ĐẺ HÀNG-ĐỒNG

70, Phố Hàng Đồng Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng sạch sẽ, tinh mực, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tên, có người hầu hạ nước nôi, giặt giũ và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước uống cái và có tã, có niềm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages femmes đã tốt nghiệp là bà Phạm thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiểu sản, huyết bạch, biểm bơi, muốn chữa đỡ vào chữa cũng được (nằm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10$00

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00

Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

1357

BÁN NHÀ

Bán bảy dãy nhà, tất cả 44 gian, có gác và không gác. gian nào cũng có đèn máy.

Hỏi tại số 47, phố cửa Đông (Avenue du Général Bichot Hanoi).

3216

寶 NAM-BẢO 南

16, Phố hàng Đào, Hanoi

Bản-hiệu làm đủ vàng bạc đủ các kiểu, trông rất nhã nhặn, hợp thời-ngắt.

Ấn vàng diệp «Vĩnh-thịnh-Lực» ấn giây đeo thẻ-ngà, kim tiền và kim-khánh (kiểu Kinh và kiểu Bắc).

Ăn các thứ mặt-đá thực đã làm nhẫn.

Có giữ cũng làm răng vàng tuổi, đóng cẩn và đồng tiền bạc nén.

Bản-hiệu ...... sự tín-cẩn làm gốc.

Có giữ cũng có nhiều tay thợ thực giỏi ...... qui-khách muốn đặt lối riêng.

Bản-hiệu mới có ...... ở Pháp gửi sang để dùng các qui-khách đến mua hàng.

2063

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẴN-NHIÊN 樂

Tối thứ bảy :

CÂY CỎ LÀM CHỨNG

Tích này bọn hát đã thuộc lòng rồi mới dám đem diễn, bởi vì là một tích rất mới, rất hay và rất khó.

Ngày chủ nhật :

THẠCH - SANH

Ở hiền thì lại gặp lành, Trải bao nạn trước nhưng đành phúc sau.

Tối chủ-nhật :

ĐƯỜNG-TĂNG NGỘ ÂM HOÀI THAI

Khi Đại-thánh đánh nhau với Những chân-tiên hóa nhiều phép lạ ; lại có một nước toàn con gái khi Đường tăng đến làm lắm trò cười.

Tối thứ hai :

THUYỀN LÀM THẾ-PHỤNG

Tích này thực là một cái gương qui báu của bọn nữ giới nước nhà.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 22 đến thứ ba 28 Février 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

Tích « NGƯỜI BA MẶT »

Hồi thứ 11

« JEAN - CLAUDE »

FANNY LEAR

Bi-kịch giải 4 hồi của MM. Meilhac và Halevy

Có M. Jean Manoussi soạn cảnh Chủ - nhật sau — sẽ chiếu tích

« SẮC DE ROME »

Rất hay và rất đẹp

THEATRE MUNICIPAL

Rạp hát Tây lớn

Phường DELAMERCIE hát năm thứ 2

Thứ bảy 25 Février 1922 diễn

I La Paix chez soi

II La Griffe

III le coup de minuit

Rất hay ! Rất buồn cười ! Nên đi xem lắm !

Chủ-nhật 26 Février 1922

sẽ diễn lại tích

PHI-PHI

Rất thú và rất ngoạn mục !

Do Vo Thi Hang Nga, the patron saved this image from UCLA Library's Chinese Rare Books collection. Thư Viện Khoa Học Khảo Cổ Khoa Học Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHÁP VIỆT TỰ-VỰNG
(Dictionnaire franco-annamite)
Của V. BARBIER tiên sinh soạn
Thực đủ — Thực tiện
Đóng bìa cứng . . . 1 $ 10
Đóng bìa giấy mềm . 0 95
Bán tại : hàng sách MẠC-ĐÌNH-TỨ
số 136, phố hàng Bông, Hanoi.
3216

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC
Rất bổ
dùng cho những người
ốm yếu.
BÁN TẠI
NHÀ
CUONBAUD FRERES
ở Hanoi-Haiphong,
và tất cả các cửa hàng
bán lẻ ở các tỉnh.
3055

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ VÀ NHỮNG BỆNH ĐAU THẦN KINH CỦA ĐÀN BÀ

Chỉ xin khắc của đàn-bà con-gái thứ nhất là đó ở bộ thần-kinh. Nếu đã mắc phải bệnh không ngủ, bệnh đật mình, bệnh hay nằng, bệnh đau lưng, bệnh thương gân, bệnh đau ngực, bệnh buồn rầu, bệnh khó thở, bệnh đau đớn, bệnh bóc rốc, các bệnh đó thường chuyển sang bệnh đau dạ giày, nhưng thế thì nên uống thứ thuốc Neurinase. Thuốc này sẽ chữa khỏi bệnh đau thần-kinh mà bệnh kỳ làm cho người ta khổ sở ở đời, nào sinh ra bệnh thương gân và các bệnh khác thuốc về thần-kinh nữa. Ở các nhà hàng mà cũng thuốc Neurinase này thì trả được ngay tiền.
Ở các hàng bác-chế to đều có bán cả.
3056

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM »
Hà nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-poste)
Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ rằng không tiền đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

興 CHÂN-HƯNG 眞
金銀珠寶玉器
PHAN-HƯNG-THÀNH
26, Rue des Cantonnais, Hanoi
Bán buôn và bán lẻ đủ các thứ tơ lụa, hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân.
Bằng tôi mà tính nói giá hơn các hiệu khác.
Qui-khách ở xa muốn mua hàng gì xin viết giấy về bản hiệu sẽ gửi ngay đi contre-remboursement. Bản hiệu có cả thợ may rất khéo, qui khách có muốn may luôn tại hiệu cho tiện thì xin đo kích thước gửi về có xin đặt trước cho bên-hiệu chia ra một phần tiền; còn thiếu bao nhiêu sẽ gửi đi lấy sau, may cắt cẩn-thận mà rất là chóng vì có nhiều thợ giỏi.
3040

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dân được
Nay kính.
3080

泰 LỢI-THÁI 利
BẢN ĐỒ VÀNG BẠC
104 Rue des changeurs Hanoi
(Trước ở số mới 110)
Bản-hiệu chuyên nghệ đã lâu năm, buôn bán thực thà, được nhiều qui khách chiếu cố, đã thành nền nếp nên có thể bán được rẻ giá hơn mọi nơi. Hễ ngài nào có đem nhẫn vàng đi cần đổi mới, đã các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư về bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng
2049

Qui khách ở các tỉnh
Bản hiệu xin có lời kính bạch để qui khách ở các tỉnh biết cho rằng ngài nào có lòng tốt gửi thư về đặt giấy ở bản hiệu xin các ngài nhớ gửi luôn cho đã kỉ hai thước, về một phần năm giá tiền thì hễ tiếp được thư bản hiệu làm hàng ngay kẻo nay tết mai đã gần tới nơi nên phải trao đổi thư từ nữa, lại mất thì-giờ vô ích, mà lại chậm trễ công việc của các ngài.
Nay kính bạch
CỰ-LONG
2027 61 Rue des Paniers, Hanoi

Nước hoa vệ-sinh mới sáng
Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Fellahs dùng để trộp thuốc-lá thuốc-điếu, vệ xi-gà. Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân
Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC
Thâu-thoán
48, Phố nhà Thờ, 48, Hanoi
Đặc-quyền Đại-lý Bắc-kỳ.
Bán cắt và bán lẻ, giá tính phải chăng.
2068

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES
TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN
Chính-quán lại phố hàng Trống, số 28 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.
Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối Âu ở của người Âu-châu
Bán-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, ma lại đề tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.
Có xe Ô-TÔ cho các qui-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh
Giây nói số: 280 — hoặc số : 150
Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán
2069

BACH-THÁI-BƯỞI
CÔNG-TY
HANG TAU SÔNG BIỂN
TAU CHẠY PHIÊU KHẮP các ngọn sông Bắc-kỳ :
TAU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ :
TAU CHO THUÊ để chuyển :
TAU HẢI THUYỀN và sà-lan :
Bản-hạt cũng có đại-lý hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng
Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định, Hanoi, Tuyên quang, Việt-trì và Sơn-tây
2066

SOCIETE DES PHOSPHATES DU TONKIN
133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN PROSPRATES) là một thứ bột vun lớn, giống mầu, rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rất ra được gấp hai, gấp ba.
Hội chúng tôi tính nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU
Ai muốn hỏi han gì, xin cứ gửi giấy cho cơ-sở tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).
Chúng tôi bán giá như sau này, bùng lấy tại nhà-máy ở Haiphong
23 $ 00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng chua.
22 . 00 một tấn PH. S . . . Thứ bột này thời dụng cả ruộng chua ruộng nọ cả
2035

AI MUỐN MAY MẶC GÌ THÌ NÊN ĐẾN HIỆU
PHAN-THÁI-THÀNH
Số 4, Phố hàng Ngang, Hanoi
Bản đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Ta và hàng Saigon :
Gấm đại chào, gấm thất thể hoa vàng hoa học — Kim ngân đoạn thâm và huyền — Satin chơn và hoa — Vóc — Vóc Thượng-hải — Vóc Long-cổn — Dạ — Dạ Mông-tự — Dạ tây — Drap fantaisie pour pardessus — Cachemire — Alpaga — Tussor — Faille — Nhiễu — Nhiễu cổ-ý — Kỷ cầu — Xuyên — The — Lụa — Lượt — Là, vân vân...
Ai muốn lấy Echantillons cũng có. — Hàng gửi Contre remboursement.

NHÀ MÁY ÉP DẦU
ĐÁNH GIẦY THIẾC
GUILLERIE HANOI
ĐỈNH-XUÂN-MAI
GIẤY NỐI 324
CÔNG-TY
Phố Đường Mới, số nhà 8, Hanoi
(Gần nhà thương chữa mắt)
Có bán đủ các thứ dầu Annam, các thứ khô dầu để bón ruộng; Giá phải chăng, dầu thực trong sạch.
Lại có mua cả các thứ hạt dầu.
3044

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP
CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM
Ed. MONTÈS
Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế
THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt
THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 00 một chai
Thơ loại mới — Muốn dùng thuốc nay phải nói đến tên Bác-sĩ người Pháp thì mới có thể mua được.
Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ
Thuốc bổ nhất; bán ăn-ngủ, mới mạnh khoẻ muốn làm việc gì; dùng thuốc nay hay lắm!

Máy thứ bán-hiệu hay bán :
Các thứ thuốc nước dùng lo xin để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là B14, Trị bệnh Giang-mai
Thuốc ho gió SIROP PECTORAL, thuốc cảm, sốt, ho.
Thuốc LAO chỉ người lắm dụng được thôi
Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nước = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thực = 0 $ 90 một chai
Chữa các chứng lậu, chẳng kì mới hay cũ: uống thuốc cachets antiseptiques và thuốc injections các thứ bán-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc nay đã chữa được số rất người phải bệnh lậu.
Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không đều, hay là khí hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, giá sản, uống thuốc nay đi: mấy tiếng lại mau lắm trong mình đỡ hẳn hơn.

BÔ BUỘC THUỐC
BỘ DỤNG ĐỂ TRI-NGHIỆM HÓA-HỌC
CÂN MÔ-SÉ
Kính-ánh, đồ-ánh, thuốc-ánh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ánh, thuốc Citrate và thuốc Brumure
Bán cuộn và bán bao kín
Bán cắt và bán lẻ
« THUỐC DẾRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang mai hết tại mới bay cũ. Dùng thuốc nay rồi thì sau uống thuốc nay cho tiết nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cho phải uống thuốc nay thì mấy chắc thết nổi được! Thuốc nay rất hay, rất gọi: ai chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người ra khỏe.
Muốn dùng thuốc nay trong một thứ thì nên mua một chai lớn 1 litre. Giá có $ 2 00 mà thôi.

No 19

TÁI-SINH-DUYÊN
(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)
NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Sáng hôm sau, lại đến phủ rủ Hoàng-phủ-thiếu-hoa đi săn, mãi đến mặt trời gác núi mới về. Từ đó ngày nào hai người cũng rủ nhau cùng đi, nếu không lập bẫn thì lại đi săn ở phía ngoài cửa bắc.

Trường-hợp tiểu-thư thấy vậy, có ý nghi-ngờ, một hôm người nhà vào báo có Lưu công-tử đến rủ đi tập bắn, Hoàng-phủ-thiếu-hoa đã toan đứng dậy đi. Trường-hoa tiểu-thư ngăn lại mà rằng :

— Lưu-khuê-bích là phường tửu-sắc, không phải chính-nhân. Hôm trước thì bắn ở nhà họ Mạnh, đã lập tức đó mất, thế thì cái lòng nham-hiểm, khó lường cho được. Sau ông cậu đến là Cô-hoành-nghiệp đến cầu thân, thân-phụ ta lại từ chối, chắc hẳn lấy làm cảm tức. Trong 6 hôm nay, ngày nào cũng đến rủ em đi tập bắn, nào xem-trá chi đây, cứu người như thế, em chớ nên gần, chỉ nên thân-thiết ngoài mặt mà thôi, thì mới giữ được vẹn-sự.

Hoàng-phủ-thiếu-hoa nói :

— Lưu-khuê-bích cùng em vốn là bạn-hữu. Hôm trước vì việc nhân-duyên họ Mạnh, cũng có bợi chút bất-bình, nhưng nay việc đã qua rồi, cho nên hẳn lại muốn tỏ tình hòa-hiếu, chị bất tất phải nghi-ngờ quá như vậy.

Hoàng phủ-kinh nói :

— Chắc bây giờ hẳn đã biết bối, cho nên muốn tỏ tình hòa-hiếu đó thôi. Con cứ cùng đi, can chi phải lo-nghĩ.

Hoàng-phủ thiếu-hoa khen phải, lại cùng Lưu khuê-bích đi chơi, từ đó không có lòng nghi-ngờ gì cả, ngày càng thân-thiết hơn xưa. Hai người đã đi lại chơi-bời thân-thiết với nhau, hầy giờ là năm tháng tư. Lưu-khuê-bích bỗng nghĩ được một kế, buổi sáng hôm ấy viết thư mời Hoàng-phủ thiếu-hoa đi chơi thuyền uống rượu ở Côn-minh-trì để cùng ngắm phong-cảnh. Gia-tướng mang thư sang nhà Hoàng-phủ. Hoàng-phủ-thiếu-hoa tiếp được bức thư với vào trình với thân-phụ là Hoàng-phủ-kinh.

HỒI THỨ IV

Lưu-khuê-bích và Hoàng-phủ-thiếu-hoa, hai người lại chơi bời thân thiết với nhau, nhưng hầy lâu chỉ rủ nhau tập bắn hoặc đi săn, chứ chưa hề đi chơi phiếm bao giờ. Hôm ấy Hoàng-phủ-thiếu-hoa cầm bức thư của Lưu-khuê bích rủ đi chơi huyền vào trình với Hoàng-phủ-kinh.

Hoàng phủ-kinh xem xong bảo Doãn phu-nhân rằng

— Lưu khuê bích vốn nhà ở Côn-minh-trì nay đã lấy tình thân ái mà mời con ta về chơi thì ta cứ cho đi, đề khỏi mếch lòng.

Doan-phủ-thiếu-hoa nói :

— Hai thân đã cho đi thì con xin vâng mệnh.

Nói xong, liền việt thư trả lời, giao cho gia-tướng nhận lấy Lưu đem về, hẹn đến hôm sau sẽ ý-ước đi chơi. Gia-tướng nhà họ Lưu về báo với Lưu-khuê-bích, Lưu-khuê-bích mừng lắm, nghĩ thầm : hẳn đã đến ngày tận số ! Ngày mai ta sẽ dùng hai đứa mỹ-nữ đó rượu cho hẳn thật say, giết hẳn, ngủ lại ở trong thu-phòng lại chôn hoa-viên. Chờ khi hẳn ngủ say rồi, ta sẽ chất củ vào xung quanh mà đốt, đành rằng ta cháy mất mấy gian nhà ấy chứ gì. Ta cứ cho là hẳn say rượu làm đổ đèn, đèn nổi cháy nhà thì Hoàng-phủ-kinh cũng chẳng nói chi được nữa. Có thế mới hả lắm lòng căm tức của ta, mà ta lại lấy được Mạnh-lệ-quân làm vợ.

Chủ ý đã định, liền truyền cho gia-tướng thuê một chiếc thuyền, và gọi sẵn hai con kỹ nữ rất đẹp, hảo sáng mai đến để mời rượu. Sáng hôm sau lại sai một người gia-tướng đến mời Hoàng-phủ-thiếu-hoa. Lưu-khuê-bích dặn riêng hai con kỹ-nữ phải cố đề rượu cho Hoàng-phủ công-tử thật say thì sẽ được trọng thưởng.

Khi Hoàng-phủ thiếu-hoa sắp ra đi, Doãn phu-nhân dặn

— Con nên mau về, mẹ mong đợi.

Hoàng phủ-kinh nói :

— Họ Lưu nhà ở Côn-minh-trì, con ta về đấy, tối nay chắc hẳn ở lại, vì tất đã về được.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Hẳn dẫn cổ giữ, con cũng quyết xin về.

Hoàng-phủ kinh nói :

— Nếu hẳn cố giữ thì dẫu con ngủ chơi tại đấy cũng được, chớ nên cố về cho phật nhân-tình.

Hoàng-phủ-thiếu-hoa đem nhời lên gia tướng thưa hầu rồi cưỡi ngựa ra đi, đi được một quãng, đã thấy gia-tướng nhà họ Lưu đến đón, đưa về Côn minh-trì. Lưu-khuê-bích đứng sẵn ở trên bờ đề nghênh-tiếp hai con kỹ-nữ ở dưới thuyền cũng bước lên, dắt hai công-tử xuống thuyền.

Hoàng-phủ thiếu-hoa vốn là người chân-chính quân-tử, thấy vậy liền hỏi :

Đệ và ngũ-huynh chơi thuyền để trò chuyện cùng nhau, hà-tất phải dùng đến hai con kỹ-nữ này.

Lưu-khuê-bích cười mà bảo rằng :

— Nếu ta chỉ uống rượu suông với nhau thì chẳng cũng tục lắm ru ! Có thế mấy mới gọi là « Âm tửu thưởng hoa ». Hai con kỹ-nữ đây là hoa-khôi ở chốn này, vậy nên đề mời dùng để hầu rượu.

Hai người ngồi trong khoang thuyền uống nước và nói chuyện. Thuyền đi lềnh-bềnh, mỗi chốc trông ra hai bên. Hôm ấy tiết trời hòa ấm, gió êm sóng lặng. Một lúc thì người nhà dọn rượu, hai con kỹ nữ chuốc chén khuyên mời.

Hoàng phủ thiếu-hoa nghĩ thầm trong thuyền có hai con kỹ-nữ này, chẳng bỏ lại thêm mang tiếng. Vì thế nên Hoàng-phủ thiếu-hoa có ý không vui cũng không chịu uống rượu. Bấy giờ mới quả trong, Hoàng-phủ thiếu-hoa đã cảo-từ rằng, nhưng Lưu-khuê-bích làm ra dáng cong kính, cố ý mời ép. Hoàng-phủ thiếu-hoa cũng lại phải gượng uống mãi cho đến chiều tối.

Lưu-khuê-bích cho hai con kỹ-nữ về, rồi lại giữ Hoàng-phủ thiếu-hoa mà bảo rằng :

— Chẳng mấy khi ngũ-huynh tới đây, mà tiệc rượu phàm được say cho lắm. Bây giờ mời ngũ-huynh quá bộ lên chốn hoa-viên, ta bày tiệc khác, gầy cỗ trong vườn này, cũng có vẻ nên thơ !

Hoàng-phủ thiếu-hoa từ chối mà rằng :

— Hiền ấy đệ khó vâng lời lắm. Nếu đệ lưu lại uống rượu đêm nay thì sợ hai thân ở nhà mong đợi.

Lưu khuê-bích cười mà bảo rằng :

— Có ngại chi điều ấy ! Lệnh-đường đã biết ngũ huynh đến đây, nếu ngũ huynh không về, cũng biết chắc là đệ giữ lại. Vả đệ cũng ngũ-huynh trong giao-tình mấy năm nay mà hầy giờ mới được một lần ngũ-huynh quá bộ tới đây đêm rày xin cứ ngũ-huynh trò-chuyện suốt đêm, cho bõ tấm lòng khát-vọng. ngũ-huynh chớ nên từ-chối.

Hoàng-phủ thiếu-hoa thực bụng, tưởng là Lưu khuê bích có lòng tử-tế mà muốn lưu-luyến mình mới đáp lại rằng :

— Đệ tự cái lòng tử-tế của ngũ-huynh, nhưng chúng đã say rồi mà còn lưu lại thì cũng tham quá !

Lưu-khuê-bích thấy Hoàng-phủ-thiếu-hoa bằng lòng lưu lại, mừng mà nói rằng :

— Như thế mới thực là bạn-bè thân thiết với nhau.

(Còn nữa).

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn
Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-VĨNH